

A vállaji templom története

A vállai plébánia XX. századi történetében a legnagyobb esemény a jelenlegi templom felépítése volt. 1913 január 1-én a hitközség Láng Gyula személyében új lelkiatyát kapott. A falu szava: "plébánosunk már van, mikor lesz templomunk?" - eljutott a plébánoshoz és arra ösztönözte, hogy a 17 évig húzott-halasztott ügyet elintézzék, aminek eredményeképpen felépülhessen az új templom. Miután a hitközség áldozatkészségéről megbizonyosodott, arra kérte püspökét, járuljon hozzá a régi templom lebontásához. A püspök javaslatára a plébános elment, hogy a templom ügyével kapcsolatban beszéljen a kegyúrral. A falu a templomépítés költségének a felét vállalta abban az esetben, ha gróf Károlyi is hasonlóképpen tesz a költség másik felével. Dr. Boromissza Tibor püspök teljes mértékben támogatta a vállaljaiak kérelmét. A plébános megkeresett több nagykarolyi bankot biztosító társaságot és mintegy 600 koronát kapott tőlük segélyként. Vállaj fiatalja is igyekezett a pénzüsszeget gyarapítani és az építendő templom javára táncmulatságot rendezett. A tanuló ifjúság karácsonykor pásztorjátékot adott elő és az ebből befolyt 100 korona jövedelmet félretették, hogy az új templomban betlehemi istállót állíthassanak belőle. 1914-ben az építkezés megindulásakor a hitközségnek 30.000 koronája volt anyagban és pénzben a püspöki adománnyal együtt. A költségvetés pedig 120.000 koronát tett ki. Láng Gyula a hiányzó összeget kölcsön útján próbálta megszerezni. Ez ügyben az Egyházmegyei Hatósághoz fordult. Elgondolása az volt, hogy a kölcsönt a hitközségre kivetett adóból fizeti vissza. Kidolgozott egy kombinált adórendszert, mellyel az volt a célja, hogy a gazdák, zsellérek és lakók anyagi helyzetükhöz mértén igazságosan legyenek megadóztatva. Az egyháztanács tagjai közreműködésüket és áldozatvállalásaikat azzal is bizonyították, hogy birtokaikkal vállaltak fedezetet a kölcsön jelzett időben történő visszafizetésére, ezzel kitéve magukat az esetleges létbizonytalanságnak. Bizonyos feltételek elfogadása mellett megkapták a kölcsönt. A pénzügyi helyzet rendezése után határidővel pályázatot adtak fel az építés vállalkozásba való adásának céljából. Foerk Ernő budapesti építész tervére készültek a pályázatok, költségvetések a püspök beleegyezésével. Bottyán István szatmári építész nyerte el a pályázatot, aki 10 %-ot lefaragott az eredeti költségvetésből. A Főszolgabírói Hivatal 468/1914 sz. alatt megadta az építési engedélyt. A harc, a hosszú előkészítés után 1914. április 24-én az építész hozzáfogott az előmunkálatokhoz. A falubeliek nemcsak anyagiakkal járultak a templom építéséhez, hanem munkájukkal is. Az alapkövetés szentelésre Pünkösöd napján, a régi templom búcsúnapján került sor. Az I. világháború kitörése nagymértékben lassította az építkezést. Amíg nem voltak otthon a behívott férfiak, az asszonyok tettek meg minden tőlük telhetőt a folyamatos munka érdekében. A főoltárt, a szószéket 1917. február 28-án rendelték meg a Réta és Benedek

cégnél, valamint új padokat készítettek a templomba. A mellékoltárok szobrait az egyházközség tagjai vették meg. A szentelés 1918. Pünkösöd vasárnapján történt az apostolokra kiíradó Szentlélek tiszteletére. A későbbiek folyamán lebetonozták a templom egész belső területét, valamint egy négy és egy hat mázsás harangot rendeltek. Barakovics János orgonaépítőmester ólomvezetékes orgonával ajándékozta meg a híveket. A templom belső festésére 1932-ben került sor, Zsadányi János és Sóhár József mesterek irányításával 1993-ban Ritli Gyula plébános a templom tetőzetét vörösréz lemezzel fedette le. Heidesperger István atya idejében 1998-ban Mező Tamás mester irányításával a templom belsejét restaurálták. Ebben az évben tataroztatta ki a Polgármesteri Hivatal az 1752-ben épült Nepomuki Szent János tiszteletére szentelt szőlőhegyi kápolnát.